

Vysoké učení technické v Brně

Fakulta architektury

Pořičí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce:	FA-DIP0042/2013	Akademický rok:	2013/14
Ústav:	Ústav navrhování VI.		
Student(ka):	Bc. Barbora Látalová		
Studijní program:	Architektura a urbanismus (N3501)		
Studijní obor:	Architektura (3501T002)		
Vedoucí diplomové práce:	Ing. arch. Jan Mléčka		
Konzultanti diplomové práce:			

Název diplomové práce:

Bývalá věznice v Uherském Hradišti ?

Zadání diplomové práce:

Kontroverzní téma vězeňství je a vždy bude předmětem diskuzí veřejnosti, ale často je přehlíženo a opomíjeno architekty. Ač chceme nebo nechceme, věznice hrají důležitou roli v současné společnosti i soudnictví. Současný vězeňský systém je neefektivní a neudržitelný. Pokud pohlížíme na věznice jako na nástroj trestu (odnětí všech práv, povinností a potřeb), jak můžeme po trestancích chtít, aby se zpět začlenili do běžné společnosti bez následků?

Seznam odborné literatury - pokračování ze str. 2

Černíková, V.Sedláček,V. Základy penologie pro policisty. 1. vydání. PAČR, Praha 2002. 148 s. ISBN 80-7251-104-1

Černíková, V. Sociální ochrana. 1. vydání. PAČR, Praha: 2005, 163 s. ISBN 80-7251-207-2

Netík,K. et al. Psychologie v právu. 1. vydání. C.H.Beck. Praha1997.140 s. ISBN 80-7179-177-6

Prof. Siona Shimshi: 32% Make Do With One Stay - New Trends in Prison Design

Khem Aikwanich: Symbiocity, projet, Final Year - Higher Award Program, 2013

Rozsah grafických prací:

Grafická prezentace práce / Graphic presentation:
Teoretická východiska / Theoretical background
Analýzy / Analysis
Koncept / Idea
Celkové řešení/širší vztahy 1:100 000- 1:500 / General relations 1:100 000- 1:500
Podrobné zpracování zvolené části / Detailed documentation of chosen part
-situace 1:1000- 1:200 / -master plan 1:1000- 1:200
-půdorysy, pohledy, řezy 1:200 / -plans, elevations, sections 1:200
-detaily 1:20 / -details 1:20
-perspektivy, zákresy do fotografie, vizualizace / - perspectives, visualizations
-model 1:500 / -model 1:500

Seznam odborné literatury:

Jiří Čoupek : Uherské Hradiště, královské město na řece Moravě, 2007, ISBN 978-80-239-987-3
Markéta Němcová: Bakalářská práce, Recidiva v pojetí právním, kriminologickém a penologickém, 2007
Jan Nevřala: Poradenství v oblasti penitenciární a postpenitenciární. OU, Ostrava 2007
Peadr. Pavla Kubičková, Mgr. Ivo Kmětík: Penologie, 2011
Vězeňská služba ČR: Koncepce českého vězeňství do roku 2015, 2005
PhDr. Alena Marešová, Ph.D.: „Kriminální recidiva a recidivisté (charakteristika, projevy, možnosti trestní justice)“
PhDr. Alena Marešová, Ph.D.: O resocializaci ve vězeňství trochu jinak, 2012

Termín zadání diplomové práce: 24.2.2014

Termín odevzdání diplomové práce: 19.5.2014

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Barbora Látalová
Student(ka)

Ing. arch. Jan Mléčka
Vedoucí práce

prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc.
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 24.2.2014

doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
Děkan

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

BÝVALÁ VĚZNICE V UHERSKÉM HRADIŠTI?

Kontroverzní téma vězeňství je a vždy bude předmětem diskuzí veřejnosti, ale často je přehlíženo a opomíjeno architekty. Ač chceme nebo nechceme, věznice hrají důležitou roli v současné společnosti i soudnictví. Současný vězeňský systém je neefektivní a neudržitelný.

V Uherskohradištské věznici byli lidé trýzněni a vyslýcháni, patřila k těm nejhruznějším. Areál v centru města je dlouhodobě nevyužit, uzavřen a léta chátrá. Samotná věznice a její minulost v nás vzbuzuje zvědavost a respekt.

VĚZEŇSTVÍ

Pokud pohlízíme na věznice jako na nástroj trestu (odnětí všech práv, povinností a potřeb), jak můžeme po trestancích chtít, aby se zpět začlenili do běžné společnosti bez následků?

Informace a fakta mluví jasně, vězeňství v České Republice jde sice téměř správným směrem. Téměř a pomalu. Přibývá stále více programů pro vězně, ať už při výkonu trestu nebo penologická péče a příprava na propouštění, ale stále je pro české vězně velmi těžké navrátit se do běžného života bez mříží, s volností, zodpovědností a samostatností. Proto by se měl přístup k odsouzeným a výkon trestu změnit.

Návrh nové věznice vychází z osvědčených principů severozápadní Evropy, kde se vězením nesnaží odsouzeného trestat, ale změnit mu pohled na svět a naučit vězně novým hodnotám a zodpovědnosti za své chování. Za vše mluví statistiky. V ČR se zpátky do vězení vrací až 80% vězňených občanů (nejnižší zdroje uvádí 60%), v západoevropských zemích je to podstatně méně (Norsko 20%, Švýcarsko 27%) a v zemích, kde preferují přísné vězeňství s vysokou ostrahou je recidiva vysoká (USA 60%).

V novém typu věznění je vězňům dána důvěra, volnost v rozhodování a řešení problémů. Vězeňský personál nemá roli nadřízeného dozorce, ale rádce a vzoru. K vězňům je přístupováno individuálně. S každým je vypracován program odnětí svobody, který dává odsouzenému smysl. Vězeň má režim, pracuje a stará se sám o sebe. Vězeň žije životem simulující běžný život. Pak je pro něj snadnější navázat na svobodný život a tím i snížena potřeba páchat trestné činy. Procento recidivy se značně snižuje.

VĚZNICE V UHERSKÉM HRADIŠTI

Věznice z konce 19. století se nachází v centru Uherského Hradiště vedle hlavní silnice v těsné blízkosti autobusového nádraží. Objekt přiléhá k budově bývalého soudu, kde dnes sídlí střední uměleckoprůmyslová škola. I přes to, že je přímo v srdci města, mnozí návštěvníci Uherského Hradiště věznic vůbec nevnímají, nachází se za vysokou zdí, takže je pomyslně oddělena od okolního prostoru.

Během minulého století byli ve věznici trestáni obyvatelé Uherskohradištska a okolí ať už během hodonínské stávký, německého protektorátu i po osvobození. Mnoho lidí zde trpělo. Byli mučeni či zemřeli. Mnoho jich bylo neviných nebo politicky nepohodlných. Mnoho jich bylo odsouzeno k trestu neprávem. Proto má pro široké okolí hlubší význam, než se na první pohled zdá. Během let 1945-1947 tady byla řada krajanů umučena, pověšena nebo zastřelena.

Od roku 1960, díky reorganizaci státní správy, je areál opuštěn.

KONCEPT

„Nemůžeme učit lidi jak hrát tenis v ponorce!“

Stejně tak je pro lidi těžké změnit svůj postoj a chování v prostředí, které se ani vzdáleně nepodobá skutečnému životu. Jak můžeme po vězňích chtít, aby se po letech strávených mezi čtyřmi zdmi chovali tak, jako běžný svobodný člověk?

Cílem návrhu nové věznice je dlouhodobá příprava vězňů na propouštění, na svobodný život a zároveň snížit recidivu ČR, snaha vyvrátit předsudky, přiblížit a pochopit uzavřený svět věznic a umožnit interakci se světem mimo vězení.

Vězni stráví ve věznici minimálně rok před propouštěním. Toto období budou mít individuálně naplánované na 3 fáze.

1. Fáze - začlenění – zvyknutí si na nové prostředí – vězeň se pohybuje pod dohledem ve 3. A 4. NP, pracuje ve skleníku, zvyká si na režim

2. Fáze – zodpovědnost - vězeň přebírá zodpovědnost za provedenou práci, má větší volnost a nepohybuje se ve věznici pouze pod dohledem, může se pohybovat i v 2. NP

3. Fáze – důvěra – vězeň je zcela zodpovědný sám za sebe, má možnost vycházek, pohybuje se ve všech částech věznice libovolně.

Zaměstnanec věznice má roli vůdce a rádce. Každý zaměstnanec má na starost max. 5 vězňů, kterým se individuálně věnuje.

Pracovní náplní vězně je pěstování zeleniny venku nebo ve skleníku, výroba včelích výrobků, práce se zvířaty v útulku a práce na provozu a údržbě areálu.

ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ

Hlavní náplní stávajícího objektu je vězení, které pojímá maximálně 50 vězňů. Je jim určena převážná část budovy a tři nádvoří – velké nádvoří sloužící pro venkovní pěstování ovoce a zeleniny, menší nádvoří tzv. cvičiště pro lidi i psy. Vězni jsou provozně striktně oddělení od veřejných částí, ale v určitých místech dochází k vizuálnímu kontaktu.

Zed' hlavního nádvoří věznice se otevírá a plynule navazuje na veřejný prostor, tvoří jakousi přírodní oázu v betonovém okolí městského prostoru. Stěna je rozčleněna na 68 dílů, které jsou vnímány jako památník stejnému počtu obětí totalitní minulosti.

Přízemí věz nice propojuje veřejnou a vězeňskou společnost prostřednictvím kontaktu, který je zprostředkován skrze jeho částečné prosklení a odlehčení konstrukce.. V přízemí se nachází obchodní pasáž, kavárna, restaurace a venkovní galerie se vstupem do muzea.

V druhém nadzemním podlaží je určeno převážně pro vězně. Sídli zde ředitel věznice administrativa přilehlé ke kapli. Třetí nadzemní podlaží už slouží výhradně vězňům. Čtvrté – skleníky.

Součástí komplexu věznice je zachovaná budova dřívějších sametek a kaple, v těchto částech je umístěno muzeum s novou hmotou vstupu a komunikací, které propojují tuto část s hlavním objemem věznice.

Muzeum - zachování části budovy v současném stavu - expozice o minulosti budovy - muzeum totalitních režimů.

Rekonstrukce věznice je koncipována jako soběstačný objekt s produkcí ovoce, zeleniny a včelích produktů. K hlavnímu pěstování jsou určeny prostory na střeše a na vnitřním nádvoří. Střešní konstrukce je vyměněna za novou hliníkovou konstrukci tvořící skleníky. Pro pěstování je využita kombinace technologie tradičního skleníku se skleníkem solárním, ten určuje jeho tvar. Ke zvýšení produkce pomáhá hydroponický systém drip.

Voda ze střech je svedena do retenčních nádrží pod vnitřním nádvoří. Ochranu proti nárazovým deštům slouží zachytná jezírka ve veřejném prostoru věznice.

Věznice je téměř soběstačná a energeticky nenáročná.